

Двухбаковыя культурныя сувязі Рэспублікі Беларусь: фарміраванне дагаворнай базы (1991–2017 гг.)

Крывашэй Д.А.

Інстытут гісторыі НАН Беларусі, Мінск

Адным з найбольш трывалых і плённых відаў культурнага супрацоўніцтва з'яўляюцца двухбаковыя сувязі. У большасці краін стала традыцыйнай замацоўваць двухбаковыя адносіны шляхам падпісання рознага кшталту пагадненняў як на самым высокім узроўні, так і паміж асобнымі ведамствамі, рэгіянальнымі органамі ўлады.

Мэта артыкула – абагульненне вопыту фарміравання дагаворнай базы двухбаковага культурнага супрацоўніцтва Беларусі і вызначэнне асноўных тэндэнцый яе развіцця, напрамкаў і краін-партнёраў.

Матэрыял і метады. Збор, абагульненне і аналіз звестак аб двухбаковых міжнародных прававых актах у сферы культурных сувязей. Для вызначэння асноўных краін-партнёраў, геаграфічных напрамкаў і тэндэнцый развіцця двухбаковай дагаворнай базы выкарыстаны статыстычныя метады, сістэматызацыя і параўнанне, прыцып гістарызму, гісторыка-генетычны і гісторыка-тыпалагічны падыходы.

Вынікі і іх абмеркаванне. Геаграфія краін-партнёраў у перыяд 1991–1996 гг. яскрава сведчыць аб шматвектарнасці знешняй культурнай палітыкі Рэспублікі Беларусь. У гэтыя гады Беларусь заключыла пагадненні з амаль усімі краінамі-суседкамі, акрамя Латвіі. Актыўнай была дзейнасць па заключэнні пагадненняў з краінамі СНД. Закладзены прававы фундамент стасункаў з асобнымі краінамі Еўропы і Азіі.

Другая палова 1990-х гг. – 2001 г. сталі перыядам ахаладжэння двухбаковых адносін з шэрагам краін, у першую чаргу Цэнтральнай і Заходняй Еўропы, відавочна паступовая змена геаграфіі новых партнёраў. Значна павялічылася дагаворна-прававая база з Расіяй, рабіліся крокі па наладжванні культурнага супрацоўніцтва з краінамі Азіі.

У 2002–2012 гг. прасочваюцца дзве фазы ажыўлення з краінамі Еўропы (2002–2005; 2009–2011). Пасля значнага перапынку прадоўжылася практыка заключэння міжведамасных пагадненняў з краінамі СНД (Туркменістан, Таджыкістан). Пашыраліся стасункі з краінамі іншых кантынентаў.

Дынаміка заключэння двухбаковых дакументаў у 2013–2017 гг. сведчыць аб актывізацыі азіяцкага вектара культурных кантактаў Беларусі і значным росце (пасля перапынку ў 2002–2014 гг.) дагаворнай базы з суб'ектамі Расійскай Федэрацыі.

Заклучэнне. Відавочны ўплыў як унутры-, так і знешнепалітычных фактараў на дынаміку і геаграфію заключэння двухбаковых прававых дакументаў у сферы культурнага супрацоўніцтва.

Толькі з асобнымі краінамі Беларусь здолела наладзіць рэгулярнае супрацоўніцтва на аснове канкрэтных праграм і планаў. На працягу ўсяго абазначанага перыяду гэта былі Расія, Літва, Індыя, Кітай. З 2011 г. да іх можна дадаць Арменію.

Ключавыя словы: дагаворна-прававая база, двухбаковыя культурныя сувязі, культурнае супрацоўніцтва, знешняя культурная палітыка.

Bilateral Cultural Relations of the Republic of Belarus: Contractual Base Formation (1991–2017)

Kryvashai D.A.

Institute of History, National Academy of Sciences of Belarus, Minsk

One of the most enduring and productive kinds of cultural cooperation is the bilateral ties. The consolidation of bilateral relations through signing agreements of various kinds both at the highest level as well as between individual departments, regional authorities has become a tradition in most countries.

The purpose of the study is to generalize the experience of the formation of contractual framework of bilateral cultural cooperation between Belarus and to determine the main trends of its development, directions and partner countries.

Material and method. Collection, compilation, and analysis of information on bilateral international instruments used in the field of cultural relations. To determine the main partner countries, geographical

areas and development trends of bilateral contractual framework, statistical methods, systematization, and comparison of the principles of historicism, historical, genetic and historical-typological approach have been used.

Findings and their discussion. *The geography of partner countries in the period of 1991–1996 clearly indicates a multi-vector foreign cultural policy of the Republic of Belarus. During this time frame, Belarus concluded agreements with almost all neighboring countries, except for Latvia. Work was being done on the conclusion of agreements with CIS countries. The legal foundation of the relations with certain countries in Europe and Asia was laid.*

The period from the second half of the 1990s to 2001 was the time of alienating some countries, primarily in Central and Western Europe. The gradual change in the geography of the new partners was visible. The legal base with Russia enlarged. Steps to establishing the cultural cooperation with Asian countries were made.

During the period between 2002 and 2012, two phases of revival of connections with Europe were seen (2002–2005, 2009–2011). At that time, the practice of concluding interdepartmental agreements with the CIS countries (Turkmenistan, Tajikistan) continued after a considerable hiatus. Relations with the countries of other continents expanded.

In 2013–2017, the dynamics of bilateral agreements indicate the activation of the Asian vector of cultural contacts of Belarus and the considerable growth (after a break in 2002–2014) of the contractual framework with the entities of the Russian Federation.

Conclusion. *The impact of both internal and foreign policy factors on the dynamics and geography of signing bilateral legal documents in the field of cultural cooperation is visible.*

Belarus managed to establish a regular cooperation only with certain countries on the base of specific programs and plans. During the entire study period, those countries were: Lithuania, India, Russia, China and Armenia (since 2011).

Key words: *legal base, bilateral cultural relations, cultural cooperation, foreign cultural policy.*